

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 1.

Januari 1861.

20 Årg.

Epistelen till de Romare.

Fjerde Capitlet.

Det är exemplet af Abrahams rättfärdiggörelse genom tron, som utgör hufvud-innehållet af detta Cap. Först visar Apostelen, att Abraham var rättfärdiggjord på det sättet, att hans tro på Guds löfte blef honom räknad till rättfärdighet; hwartill fogas Davids vittnesbörd, att menniskan warder salig blott genom en tillräknad rättfärdighet, v. 1—8. För det andra, visar Apostelen, att Abraham var rättfärdigad genom tron före sin omskärelse, till bewis derpå, att nåden och rättfärdiggörelsen icke bero af lag-förbundet, utan äro lika för alla menniskor, v. 9—17. För det tredje, bestrifwer han slutligen trons art och natur, med exemplet af Abrahams tro, hwilken högt prisas och framställles såsom ett föredöme för oss, v. 18—25.

Apostelen har i det föregående framburtt en stor nådes-tidning från Gud, det ewiga Evangelium, då han först bewisat, att wi alla, såsom syndare, äro inför Gud lika — "här är ingen åtskillnad" — och sedan, att wi endast genom tron blifwa alla lika rättfärdiga, "utan förskyllan, af Guds nåd, genom den förlösning, som i Christo Jesu skedd är." Detta är wist för en arm syndare så tröstligt, att det kan göra en hjul frisl och en död lefwande. Men huru går det, när det gäller att verkliga tro detta? Hjertat går efter sin art åt ömse sidor; hwar och en tycker sig se motsatsen till denna lära och hwar och en dömer efter som hans tillstånd är. En sjelfrättfärdig menniska, som icke ännu blifwit kraft-bruten och förtappad på sin bättring, tänker: det är orimligt, att wi alla skola wara lika inför Gud; jag ser motsatsen, jag ser helgon beskrifna, goda, allwarliga, starka i trohet, lydnad och försakelse; för sådana bygder måste man ju tackas Gud, och till den höga nådens winnande måste och wi blifwa sådana. — Är hjertat åter i bättring förfrosfadt, wakert,

af synden nedslaget, så går det efter sin art åt andra sidan, nedfäkt i sin övärldighet, och när det skulle tro och lefwa af Guds blotta nåd, tänker det tvärtom: nej, jag ser hwilken stor skilnad det är emellan mig och de rätt trogne Guds helgon; om jag wore så trogen och lydig som Abraham war, då han för Gud offrade sin käraste son, sin Isaac; om jag wore så varm i kärlet till Gud och i ånger öfwer synden, som David war, hwilket jag ser i hans psalmer och böner, då kunde jag tro, att ännu jag egde Guds wänskap; men då jag wet med mig huru olydig, kall för Gud och fästad wid tingen, jag är, huru hård och säker m. m., så kan jag omöjligt tro, att Gud kan hålla mig så kär som dessa sina rätta helgon. — Emot sådana tankar, hwilka uppslå i alla människors hjertan, har Herrans Ande i detta Cap. ställt för oss just dessa största helgon, Abraham och David, och wisat, att om de och wore mycket mera trogne, lydige och helgade än wi, de dock icke hade inför Gud någon högre rättfärdighet, än wi, neml. "den rättfärdighet, som kommer af Jesu Christi tro, till alla och öfwer alla dem som tro."

Detta war särskildt behöfligt för dem inom Roms Christna församling, hwilka wore af Israels, Guds egendoms-folk, de heliga fädernas och Förbundets barn, hwilka wore uppfosttrade wid lagen och den herrliga Guds-tjensten, — det war behöfligt, neml. till att nedslå deras inbillningar om något företräde inför Gud. Och å andra sidan war det behöfligt för dem, som wore af hedningarna, till att upprätta deras mod, och wisa dem, att de blott genom tron hade samma tillgång till nåden. För sådana ändamål kunde Apostelen intet kraftigare medel wälja, än då han tager Judarnas store stamfader till ett exempel och bewis härpå. Abraham war så utmärkt benådad och helig, att Herren Gud talade med honom såsom en vän med sin vän; Abraham war hufwudet för Israels folk, och war den, i hwilkens såd alla släkter på jorden skulle wälsignade warda. För allt detta war han och alla Judars ägnamål och stöd, så att när Johannes Döparen framträdde med sin egna kallelse, att förkrossa detta själfkräftfärdiga folk, han särskildt anmärkte: "tager eder icke för att säga: wi hafwa Abraham till fader" etc. (Luc. 3: 8.); och när Christus förhöll dem deras otro, tog Han samma förhållande i akt och sade: "Abraham, eder fader, fröjdades, att han skulle så se min dag; han såg honom och wardt glad" (Joh. 8: 56.). Men äfwen för de hedningar, som tillhörde församlingen, eller annars wiste något om Israels folk, war Abraham den högsta namn och exempel, man kunde framställa såsom föredöme för den, som wille weta sättet att blifwa rätt from och behaglig för Gud. Det war således för alla öfwermåttan wigtigt, att Apostelen wisade huru Abraham blifwit rättfärdigad; ty på samma wäg, som han, skulle utan twifwel alla människor erhålla Guds nåd och wälbehag. — Näst efter Abraham står den helige profeten David högst i benådning och helighet. David war

"en man efter Guds hjerta" (1 Sam. 13: 14), hwilket hebreiska talesätt betyder: "en man, sådan Gud vill hafwa honom." David war en Christi stamfader och personliga förebild, hwilken så talade af den Heliga Andas, att icke blott alla heliga, utan och Kristus sjelf skulle bruka hans ord (se t. ex. Ps. 22:). Hwilken nåd, att då så se hwad en sådan man säger wara salighetens väg! Ja, hwilken nåd att så se, hwad Abrahams exempel och Davids ord säga oss om den enda vägen till salighet! Har Abraham icke blifwit rättfärdigad genom sina gerningar, utan genom en tillräknad rättfärdighet; och har David, talande genom Guds Andas, förklarad, att endast den menniska är salig, "hwilken Gud tillräknar rättfärdighet utan gerningar;" så frågas: hwilken vill då försöka, att på någon annan väg blifwa rättfärdig? — Med dessa två exempel wisar Apostelen härjemte, att rättfärdiggörelsens väg warit densamma alltifrån begynnelsen, både under Gamla och Nya förbundet. Detta hade han äfwen förut antydtt, neml. då han (Cap. 3: 21,) sade, att Lagen och Propheterna buro vittnesbörd om den Guds rättfärdighet, som nu war uppenbar worden. Må och hwar och en besinna detta: det är blott en enda väg till saligheten; alltifrån werldens begynnelse hafwa alla Guds barn, helgon och propheter, blott på en och samma väg kommit till Guds nåd och wänskap. Detta är den vägen, på hwilken Abraham kom dertill, och den wi nu skola betrakta.

1. Hwad säge wi då vår fader Abraham efter köttet hafwa funnit?

Apostelen har ett eget och besynnerligt språk; man lærer sig det icke af någon blott menisklig språklära. Det ligger en hög anda deri. — Guru främmande för våra öron låter det icke, då han här frågar hwad Abraham hade funnit "efter köttet!" Hwad han åsyftar med detta uttryck sinne wi dock genast i v. 2, der han i tydliga ord uttalar meningen: "är Abraham rättfärdig worden af gerningarna" etc. Wi se således, att det är menniskans egna gerningar, som betecknas med orden "efter köttet;" men det ligger en lärarisk betydelse i detta uttryck. Först antyder Apostelen dermed, att han wille i ett enda ord omfatta allt hwad Abraham war och gjorde, med hela sin warelse, sin inwärtas och utwärtas menniska, — icke blott några utwärtas gerningar, utan och all hans hjertas fromhet, lydnad och trohet. Hwad har han med allt detta winnit? War han derigenom inför Gud rättfärdig? — För det andra, antyder Apostelen med detta uttryck ("efter köttet"), att allt hwad godt wi sjelfwe äro och göra, är alltid behäftadt med den förderhwade naturens smitta, brister och orenlighet — det är "kött", (se Ef. 40: 6, 7,) — och kan derföre icke bestå inför Guds ögon. Sådant antydde och Herren Kristus till Nicodemus. Då Herren wille med ett enda ord säga honom skälet till all hans fromhets oduglighet, säger Han kött: "Det som är födt af kött, är kött."

Men att Apostelen i detta uttryck ("efter köttet") innefattar allt hvad människan själf är och gör, det finna vi i synnerhet af Phil. 3: 3—6, der han brukar samma ord och genast förklarar hvad han inbegriper deri, neml. icke blott sin börd och sin omställelse, utan hela sin religion och fromhet, sitt nit efter lagen och sina gerningars rättfärdighet. Han säger: "Ändock jag od wäl må trösta på köttet. Swär en annan låter sig tycka, att han må förtrösta på köttet, jag mycket mer, som på åttonde dagen omförelsen är, en af Israels folk, och Benjamins släkte, en Ebree af Ebreer, efter lagen en Pharisee, efter nitet förföljande församlingen," (den jag ansåg för ett skadligt parti)" efter den rättfärdighet, som är af lagen, ostraffelig". — Att Apostelen således talar om allt hvad Abraham war, äfwen efter den inwäntes fromheten, kärleken och lydnaden, det bör nog märkas; ty wi komma beständigt på de tankarna, att om wi od icke finna genom några yttre gerningar warda rättfärdige, skall Gud likwäl se till något inwäntes godt hos oss, såsom vår goda wilja, vår ånger, den, m. m. Nej, säger Apostelen, äfwen detta inre hörer under det ordet "kött", eller människans eget warande och görande. Allt hvad människan är och gör, är en motsats till Guds fria nåd och gåfwa (Eph. 2: 8, 9; Rom. 11: 6,) och derom är just nu frågan, om wi warda rättfärdige genom något, som i och af oss är, eller twärtom af Guds fria nåd, genom tron allena. — Sedan är meningen, då Apostelen frågar: "Hwad säge wi då wår fader Abraham efter köttet hafwer summit?" — Och han svarar sålunda:

2. Det säge wi: Är Abraham rättfärdig worden af gerningarna, så hafwer han det han må berömma sig af; men icke för Gud. (3) Men hwad säger Skriften? Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet.

Det tyckes icke wara riktigt godt sammanhang i v. 2. Att Apostelen först gör den förutsättningen, att Abraham wore rättfärdigad af gerningarna, och sedan tillägger: "men icke för Gud," tyckes wara något besynnerligt; ty att warda rättfärdigad af gerningarna, förutsätter och betyder, att man fullgjort hela Guds lag, och en sådan måste ju inför Gud hafwa något att berömma sig af, en sådan är ju inför Gud rättfärdig (Cap. 2: 13; 10: 5). För det andra: em man od förstår, att den förutsatta rättfärdigheten af gerningarna är blott en yttre, inför menniskor, så är det dock icke med Apostelens wanliga styrka svaradt, om han endast påstår, att det, som han här förutsatt om Abraham, icke egder rum inför Gud. Det tyckes såsom här skulle fattas något. Men wi stole snart finna, att sammanhanget är godt och swaret starkt och en ganska hwarf udd inlagd i det samma.

Orden blifwa genast tydligare, om de läsas såsom de stå i gr. texten, nemligen i deras sammanhang med v. 3, hwilken i vår Svenska Bibel blifwit oriktigt börjad med ett "Men", då den i

gr-texten börjar med "ty", så att det egentligen heter: "Är Abraham worden rättfärdig af gerningarna, så hafwer han berömmelse, men icke för Gud; ty hwad säger Skriften? Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet." De orden: "men icke för Gud", utgöra således icke blott ett påstående af Apostelen, utan fastner sjelfwa Skriftens swar i frågan. Swaret är således starkt och afgörande, nemligen sålunda att förstå: är Abraham rättfärdig worden af gerningarna, så hafwer han berömmelse, d. ä. ämne för berömmelse; men inför Gud har han icke det hast, ser jag af Skriften; ty Skriften säger, att han inför Gud blifwit rättfärdig på ett helt annat sätt — inför Gud har han blifwit rättfärdig endast derigenom, att han trodde Guds löfte och att Gud räknade honom det till rättfärdighet; — hans gerningars rättfärdighet gäller således blott inför menniskor. Gud wet icke af demamma, Gud erkänner den icke, Gud har dömt amoralunda. Sådant är swaret. Och tänk hwilken udd! "Rättfärdig" men ja, att Gud icke erkänner det! — "rättfärdig", men så, att Abraham hade blifwit fördömd, om han icke haft den tillräknade rättfärdighetens bröllopskläder (Matth. 22: 12, 13).

När för att nu taga hela vår text i betraktande, är det i synnerhet Phil. 3: dje Cap., som utgör den bästa förklaringen öfwer demamma. Der talar Apostelen alltigenom på samma sätt som här. Först är frågan i sin helhet der alldeles demamma som i vår text, neml. om den rättfärdighet, som gäller inför Gud, och om de omflurnes inbillningar om någon egen rättfärdighet (se Phil. 3: 2, 3). För det andra, brukar Apostelen der också samma talesätt, som i vår text, neml. om en berömmelse eller ett "förtröstande på köttet," om en menisklig rättfärdighet, som dock icke gäller inför Gud (v. 4—7). Och för det tredje säger han der, att denna rättfärdighet och berömmelse efter köttet icke allenast intet gällde inför Gud, utan twärtom war honom hinderlig, så att han måste hålla den för "träck" och "skada", för att kunna wara funnen i Christo och delaktig af Hans rättfärdighet. Änwen detta sista anmärker han också i vår text, då han (v. 4, 5,) tillägger, att "den som håller sig wid gerningarna, war der lönen icke räknad af nåd, utan af pligt" — d. ä. den meniskan får intet af nåd, utan endast efter sin förtjenst, — hon är rentaf utesluten ifrån nåden, blott för sitt förlitande på gerningarna. Vi se således, att icke blott saken, utan också ord och tankegång äro desamma i nämnda Capitel, som i vår text. Uti Phil. 3 tager Apostelen sig sjelf till ett exempel och säger: "Änwen jag kunde wäl hafwa något att berömma mig af efter köttet, jag som war icke blott ordentligt omfluren och en af Israels folk, utan också war en Pharisee, och efter den rättfärdighet, som är af lagen, ofstraffelig; men allt detta, som mig till winning war, har jag räknat för skada och för träck, emot den öfverswinneliga min Herres Christi himslap, och håller det ännu för träck, på det jag må winna Christum och warda funnen i honom,

icke hafwande min rättfärdighet, som kommer af lagen, utan den som af Christi tro kommer". Men såsom han der framställer sig sjelf till ett exempel; så tager han här ett för Judarna wida större namn, — såsom sjelf Jude, brukar han benämningen "wår fader Abraham" — och säger: Jag nekar icke, att wår fader Abraham varit den mest benådade och helige man på jorden; men ända säger Skriften, att han icke derigenom war rättfärdig inför Gud, utan att äfwen han wardt rättfärdigad blott derigenom, att han trodde Guds löstesord. I måsten ju tro eder egen heliga Skrift och rätta eder efter wår fader Abrahams exempel. — Och måtte wi alla betänka ett så märkwärdigt exempel! Då icke ens Abraham, med all sin utmärkta trohet och lydnad för Gud, med all sin fromhet i hjerta och lefwerne, kunde bestå inför Gud, utan måtte lefwa af idel nåd; huru will då någon af oss, som aldrig kunna jemföras med honom, tilltro oss, att kunna wara fullkomliga inför lagen och Guds ögon? Inför menniskor, d. ä. i utwärtas gerningar, kunna wi wäl warda "ostraffelige;" men inför Guds ögon, hwilka se allt hwad uti oss är, all hjertats kallsinighet och ondskå, alla tankar och begärelser, — för Guds ögon, "för hwilka icke ens himlarne äro rena," för hwilka Serapherna skola sina anleten (Es. 6: 2), — för honom äro wi dock beständigt orene och brottolige. Men på samma wäg som Abraham kom till rättfärdighet och Guds wänskap, på samma wäg skola och wi komma dertill. — Och hwilken war nu hans rättfärdiggörelses wäg? — Wägen war denna:

Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet.

"Gud förkunnade Abraham Evangelium", (gr.-t. i Gal. 3: 8,) neml. det stora löftet om den Säden, i hwilken alla släktar på jorden skulle wälsignade warda, och af detta löfte föddes tron i Abrahams hjerta; det war således tron på Kristus, som wardt honom räknadt till rättfärdighet. — Denna förklaring finna wi icke i sjelfwa texten, utan dels i de af Apostelen åsyftade ställen af 1 Mos. 22., dels och i hans egen förklaring häröfwer i Gal. 3 Cap. Om man icke tager sådana ställen till förklaring af textens ord, kunde man komma på en mycket skadlig och willfarande mening, såsom om sjelfwa tron, och icke dess föremål, utgjort Abrahams rättfärdighet — såsom om tron i sig sjelf wore en så stor dygd, att Gud för blott detta hennes eget wärde rättfärdiggjorde menniskan, och således åter för någon menniskans dygd eller wärdighet. Emot denna falska och farliga mening bör märkas i synnerhet följande omständigheter:

Först finna wi, att det löfte, Abraham trodde, innebar Guds Evangelium om Kristus. Textens ord: "Abraham trodde Gud etc." återfinnas i 1 Mos. 15: 6. Der se wi dock icke genast något mer än löftet om Abrahams talrika afkomma; men hwad som i det löftet låg inbegripet, det wiste Abraham genom ett förutgående löfte, Cap. 12: 3, hwarest Gud hade förklarat, att "i

hans säd skulle alla folk på jorden wälsignade wara." Detta war egentligen det ursprungliga löftet om en Frälsare, hwilket Gud hade gifwit våra första föräldrar på syndafallets dag — löftet om den heliga qwinno-säden och orma-förtramparen — om en förlossare, som, född af qwinna, skulle tillintetgöra synden och djefwulens gerningar — det löfte, på hwilket alla trogna, allt ifrån den rättfärdige Abel (Ebr. 11: 4), hade trott och blifwit rättfärdige. Det war detta löfte, som så ofta upprepades till Abraham (se Cap. 18: 18; 22: 18; 26: 4; 28: 14;), så att, fastän denna hufvudpunkt, sjelfwa ädelstenen i Guds löften till Abraham, icke för hwar gång nämndes, låg den alltid innefattad i dessa löften. Detta är Apostelens egen förklaring, som hwar och en kan se i Gal. 3 Cap. v. 6, 7, 8, 16, 17, 18, 29. Och Christus säger uttryckligt hwad som war föremålet för Abrahams trobbga, öfwer hwilket föremål han t. o. med fröjdades i sin tro; Herren säger: "Abraham, eder fader, fröjdades att han skulle få se min dag; han såg honom och wardt glad." (Joh. 8: 56.)

För det andra: Om Apostelen här hade welat säga, att sjelfwa tron, såsom en behaglig dygd hos menniskan, blifwit Abraham räknad till rättfärdighet; så hade han med en sådan antydning på en gång affskurit sjelfwa nerven i hela sin rättfärdig-görelse-lära. Det är just hans göromål på detta ställe, att wisa, det wi wara rättfärdige utan någon war förskyllan eller wärdighet, endast af Guds nåd och "genom den förlossning, som i Christo skedd är." Och han säger uttryckligt i följande Cap., att det är blott "genom ens lydnad", wi wara rättfärdige. Rättfärdighet är intet mindre, än lagens fullbordan. Så mycket gör icke sjelfwa tron. Tron är desutom i sig sjelf just ett förnekande af war förtjenst; ty den som tror på Christum, han bekänner att han sjelf är orättfärdig, förtappad, rädlös och omfattar detsföre "Guds rättfärdighet", den lag-uppskyllelse, som i Christo skedd är. — Tron måste widare hafwa ett ord af Gud att omfatta; och af detta ords innehåll beror det, hwad jag får genom tron. Om man icke det besinnar, skall man alltid missförstå orden om tron och trons rättfärdighet. Se här en liknelse: En förlorad son lefwer borta i främmande land och der lider han nöd; hans fader lofwar honom en stor, skön egendom, om han blott återkommer och emottager densamma. Sonen twiflar länge och blifwer detsföre borta i sin fattigdom; men omsider börjar han att tro sin faders ord och skyndar nu hem, för att emottaga sin egendom; nu är han genast rik och lycklig. Sedan säger han: "Jag war länge i nöd; dertill war min otro skulden; då jag trodde min faders ord, blef jag rik och lycklig; blott min otro gjorde mig rik." Om då någon hörer endast sådana ord, och icke wet eller betänker innehållet af fadrens löfte, så kunde han förstå orden så, att denne mannen blifwit belönad för sitt sonliga förtroende till fadrens ord. Då skulle den, som kände förhål-landet, säga: nej, gif akt på innehållet af det löfte, han hade

trott; det war detta, som gjorde honom rik. Löftet handlade om en stor egendom, i denna består sjelfwa rikedom; hans tro gjorde endast, att han kom i åtnjutande deraf. — På detta sätt skola wi förstå orden: "Abraham trodde Gud och det wardt honom räknadt till rättfärdighet." Att tron gjorde honom rättfärdig, berodde af det med tron omfattade löftets innehåll. Detta war Kristus. Om wi icke på detta sätt förstå orden, så måste wi alldeles bortkasta hela Skriftens stora hufvudlära — bortkasta, gäcka och förakta allt hwad Gud ifrån werldens begynnelse förkunnat oss om en Frälsare och en försoning i Hans blod; — allt hwad Gud genom änglar och profeter förkunnat, samt genom den Veritiska offertjensten och alla dess blodiga offer förebildat — korteligen, hela Skriftens egentliga innehåll. läran om Kristus, Christi lydnad, Christi lidande, död och uppståndelse: allt detta wore till intet, om Gud kunde rättfärdiggöra oss blott för den dygden, att wi tro Honom wara samfärdig. Och att Apostelen här icke widare förklarade sig (såsom han gör i följande Cap.), skall wisserligen icke inför Gud ursäktla någon, som här wille taga anledning till en ny, mot hela Skriftens hufvudlära stridande tanke. — Det är ock något, som genom hela Skriften uppenbarar Guds majestätiska storhet, att Han icke alltid upprepar hwad Han sagt, utan fordrar, att wi minnas Hans gifna förklaringar och förstå Honom.

Äf allt detta följer nu, att fastän tron wisserligen är den högsta dygd och gudstjenst, som wi någonsin kunna bewisa, det dock icke är för denna dess egenkap, Gud räknar oss heime till rättfärdighet. — Det kan icke nekas, att tron i sig sjelf är den ädelaste dygd, att, såsom Luther säger, "ingen behagligare gudstjenst, ingen större ärebetygelse och lydnad kan bewisas Gud, intet hufware och kärare offer kan gifwas Honom, än det, att man tror på Honom och tillförser sig allt godt af Honom." Det är tron, som ändtligen återgifwer Gud sin ära, erkänner sin egen och hela människans owärdighet, samt upphöjer Gud, såsom ensam rättfärdig, helig, barmhertig, allsmäktig, trofast och samfärdig. Derjemte är ock tron den fruktsamma modren till alla andra goda och för Gud behagliga dygder, emedan tron på Guds nåd gör, att den eljest kalla, döda, emot Gud fiendtliga människan, börjar för första gången verkligen älska Gud och Hans heliga wilja, så att hon med lust och glädje löper Hans budords wäg. Tron föder oss på nytt och börjar återställa det förstörda Guds beläte i människan, börjar återställa paradiset lifwet, neml. det, att människan förtroligt umgås och talar med Gud, såsom ett barn med sin fader; hwarjemte tron helgar hela människan, hennes hjerta, sinne, håg och alla krafter och gerningar. Allt detta är wisserligen sammt; och dock står den sanningen fast, att det icke är för trons eget värde, eller för allt det goda hon verkar uti oss, som Gud gör oss rättfärdiga, utan endast för den kosteliga skatten, hon omfattar, neml. Hans älskelige Son. Tron är i sig

sjelf ännu alltid full med brist, så att alla trogna måste bedja om förlåtelse för sin tro, och instämma med den mannen, som med gråtande tårar sade: „Herre, jag tror, hjälp min otro.“ Och dock bekläder hon menniskan med en rentaf Gudomlig rättfärdighet och ett oändligt wälbehag för Guds ögon, neml. med enfödde Sonens rättfärdighet och wälbehag. Tron är i detta fall lik ett besjunerligt ting, som wi kunde tänka oss, fastän wi aldrig sett något sådant, neml. en bly-ring, uti hwilken man innsattat en öfvermåttan dyrbar ädelsten, t. ex. af en millions värde. Då säger man ju med rätta, att den ringen är öfvermåttan dyrbar, så att dess egare är en rik person, blott genom den enda ringen, — jammerligen icke för det ännu, hwaraf den egentligen består, utan endast för den dyrbara ädelstenens skull. Så är det också med tron, som omfattar Christum. Uti sig sjelf är den mycket swag och eländig, men emedan den omfattar den omätligt dyra ädelstenen, Guds älskelige Son, så är en sådan tro mycket dyrbar och gör hela menniskan öfvermåttan helig och tack för Guds ögon — jammerligen icke i sig sjelf, säge wi åter, utan endast för Christi skull, hwilken den omfattar. Detta är orsaken, hwarföre Gud sjelf kan kalla sådana genom tron rättfärdiggjorda menniskor rentaf „beliga och herrliga“ (Ps. 16: 3,), och hwarföre Kristus kunde kalla sina sköpliga lärjungar „alldeles rena“, (Joh. 13: 10; 15: 3,). Detta är orsaken, hwarföre Abraham kunde påse till fjällskap för Gud, så att Herren Gud gästade i hans tjell och kunde bruka ett så wänligt ord till honom, som detta: „Huru kan jag dölja för Abraham det jag gör“? (1 Mos. 18:). Endast den kostliga ädelstenen, Christus, som låg innesattad i det löfte, Abraham trodde, war orsaken härtill, emedan det icke står: Abraham war så helig, Abraham war så lydig, att Gud räknade honom det till rättfärdighet; utan: „Abraham trodde, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet.“

O, att wi en gång kunde märka och minnas sådant, att Gud aktar ingen menniskas fromhet, utan endast sin Son. Der han finner honom, der finner han allt sitt behag, der tillräknar han inga synder, huru många och swåra de än synas för oss. Såsom Luther här om säger: „Wi se wäl sjelfwa våra synder och känna i samwetet huru de gnaga oss; dock kunna de icke skada oss, när wi tro på Christum, i hwilken wi äro fullkomne. Herren Gud anjer då synderna, som ännu låda wid vårt lött, som om de icke wore till, utan låter dem wara öfverstylda och betäckta, och säger: emedan du tror på min Son, så skola dina synder, som ännu trycka dig, wara dig förlätta, till dess du ändt-ligen genom döden blifwer alldeles lös och ledig ifrån dem.“ — Ja, säger du, huru är det möjligt, att jag kan wara rättfärdig och helig, då jag likwäl ännu hafwer och känner synd uti mig? Svar: Just dertill säger texten: „Gud räknade honom det till rättfärdighet.“ Gud fann icke rättfärdighet uti Abraham, icke heller ingjötts eller verkades i honom en fulländad rättfärdighet,

så länge han war på jorden, utan han war med all sin lydnad och trohet ännu sådan, att han behöfde en tillräknad rättfärdighet; men genom denna gällde han för Gud såsom alldeles rättfärdig. — för Gud (märk!) "hvilken kallar de ting som icke äro, lika som de woro" (v. 17 i vårt Cap.). Så måste också vi wara rättfärdige, neml. icke så, att vi redan ega den fulla rättfärdigheten uti oss, utan så, att tron, som omfattar Christum, warder oss räknad till rättfärdighet, och att vi i denna oss tillräknade rättfärdighet äro inför Gud alldeles rättfärdige. En när Gud förklarar någon rättfärdig, så måste den människan också inför Gud och hela himmelen gälla för rättfärdig.

Men här fordras nu också att verkligen tro detta, såsom Guds eget ord, ja, tro det så wißt, som att Gud är sannfärdig, huru illa det än må se ut hos dig. Detta war Abrahams höga wißhet, att han "trodde på det hopp, der intet hopp war", blott därför, att Gud Allsmäktig hade talat; då trodde han hvad som war alldeles orimligt för förnuftet och alla yttre sinnen. Så måste också alla, som wilja "wandra i Abrahams tros fotspår", med honom gå in uti det dunkla och hemliga troens märker, döda förnuftet och säga: Gud hafwer det sagt; jag wet ej mera. Hos mig ser det mycket illa ut, blott synd, död, märker och qval; men då Gud gifwit oss sin Son och sitt Ord, och sina insegl, så kan jag icke twifla derpå, att Christus galler mer än all min synd och att Guds ord galler mer än mina tankar och tycken. — När du så dödar förnuftet och tror Guds ord, twärtemot hvad du hos dig finner, ser eller känner, då går du Abrahams väg, då gifwer du Gud äran, att Han är stor i nåd, och sannfärdig i sina ord; och då skall Han hålla dig skadeslös för alla dina synder; så att, fastän de ännu bo hos dig, plåga och trycka dig, de likväl icke skola fördöma dig, utan för Christi skull, på hvilken du tror, wara dig så förlättna, som om de icke wore till. Detta heter att wara "rättfärdig af tron", och detta är inför Gud den enda sanna rättfärdigheten, och den enda rättfärdighet. Abraham hade inför Gud. Därför skall du lära att säga ja: fastän jag tyvärr, icke är så trogen och lydig som Abraham, så är jag dock prisad ware Gud, lika dyrt återlöst som han, och så har jag dock samma inför Gud gällande rättfärdighet som han; deruti är jag dock lika med honom. Skulle också Gud wilja hårdt pröfwa mig, såsom Han pröfwade honom, så will jag också därför tro, att Han älskar mig, såsom Han älskade honom. Gud gifwe mig, att också kunna så wißt tro detta, som Abraham trodde, så skall jag också mera af hans trohet och lydnad. Men just därför will jag icke låta det första stycket fräntagas mig, att jag har inför Gud samma rättfärdighet som Abraham, då jag har samma Kristus som han. Jag will icke glömma sjelfwa hufvudsaken: "Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet."

Twenne tillägg

till förklaringen öfwer vår text, Rom. 4: 1—3.

X 1. Ap. Jacobs användning af Abrahams exempel.

Apostelen Jacob anförer i Cap. 2: 23, samma språk ur Moses, som Paulus här: "Abraham trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet." Detta ord, säger han, blef "fullkomnad," då "Abraham wardt af gerningarna rättfärdigad, när han sin son Isaac offrade på altaret." "Ser du", säger han, "att tron hafwer medverkat i hans gerningar, och att tron är fullkommen worden af gerningarna." Och han drager ändtligen denna slutsats deraf: "Sen I nu, att af gerningarna rättfärdigas menniskan, och icke af tron allena," (v. 24,). Detta tyckes ju vara rakt stridande mot Pauli lära här om. Detta har ofta väckt stort bryderi hos dem, som förstått Guds frälsningsråd, men tillfälligtwis förbisett Jacobs syfte och ment, att han wore i strid med Skriftens stora hufvudlära. Detta hände icke blott vår Luther, utan och några Ayrko-lärare i 2:dra och 3:dje århundradet, hvilka derföre ansågo Jacobs Epistel för oäkta. Så skulle den och böra anses, helt bortkastas och uteslutas ur den Hel. Bibeln, om den stridde mot den stora hufvudlära, som Gud ifrån världens begynnelse förkunnat. "Om och wi eller en ängel af himmelen anmörunda predikade Evangelium — han ware förbannad" (Gal. 1: 8,). Men wi stole snart finna, att Paulus och Jacob icke äro så oense, som det wid första påseende tyckes; wi stole finna, att det är icke i sak, utan i uttrycks-sätt, i bruket af ett ord, de skilja sig. Märk endast följande:

1. Paulus och Jacob säga begge med Moses, att "Abraham trodde Gud, och det — det — wardt honom räknadt till rättfärdighet." Jacob nekar således icke den sanningen. Men hvad menar han då, när han säger, att det ordet "blef fullkomnad, när Abraham offrade sin son"? — Gif akt på sammanhanget! Han säger uttryckligt, från och med v. 14, att han talar till de "fäfsängliga menniskor," som "säga sig tro," men bewisa motsatsen med sina gerningar. Kan och en sådan "tro" göra någon salig? Då anförer han den bewisning, Abraham gaf, på sin tros verkflighet, när han offrade sin son — och om hwilken bewisning Gud sjelf då sade: "Du wet I jag, att du fruktar Gud" etc. Det är denna Guds förklaring, som Jacob kallar ett "rättfärdigande," såsom den ju och sannertligen kan kallas, ehuru då i en särskild betydelse. Jacob talar således icke om den händelse, som beskrifwes i 1 Mos. 15: 6, neml. Abrahams egentliga rättfärdiggörelse; utan om händelsen i 1 Mos. 22: 12, neml. det vittnesbörd, han då fick af Gud, i följd af sin gerning. Der är förklaringen på det svåra ordet, att Abraham wardt "rättfärdigad af gerningar," ty Jacob tillägger ju: "då han sin son Isaac offrade på altaret." Han menar icke, att Gud för den gerningen förlät Abrahams synder och upptog honom till nåd — det hade stett redan förut, 1 Mos. 15: 6; Abraham war redan

förut "Guds wän" — utan Jacob menar blott hwad hans återopade text innehåller, att Abraham fick Guds vittnesbörd genom gerningen.

2. Paulus och Jacob hafwa hwar sitt systemål, när de anföra Abrahams exempel. Paulus strider emot den wantron, hwarmed de sjelf-rättfärdige hoppas att kunna bestå inför Gud med sina egna gerningar. Jacob bestrider den wantron, hwarmed falske belännare hoppas warda rättfärdige genom en sådan tro, som de hafwa gemensam med djeflarne (v. 15), en tro, som icke mera värmer och närar hjertat, än en frysaude och hungrig blir värmd och mättad dermed, att man blott säger: "värmer eder och mätter eder; — och gifwer dem likwäl intet hwad lekamen behöfwer" (v. 16,). Hos Paulus syftar ordet "rättfärdigad" på sjelfwa rättfärdiggörelsen inför Gud, som sker före all bewisning, så snart tron på Kristus tändes i hjertat; hos Jacob syftar ordet "rättfärdigad," såsom redan är sagdt, på det vittnesbörd, Gud gaf Abraham, om hans tros äkthet, när han hade bewisat den med sin gerning. På samma sätt har och Kristus anwänt Abrahams exempel i Joh. 8: 39.: "Woren 3 Abrahams barn, då gjorden 3 Abrahams gerningar." Den genom tron rättfärdige Abraham har genom gerningar bewisat sig wara sådan. Vi wet och, huru Kristus ställ på den yttersta dagen endast tala om gerningar, som bewisat, att "de rättfärdige" warit sådane, att de genom tron älskat Honom och för Hans skull tjenat Hans minste. Der intet sådant följer af tron, är den "död i sig sjelf." Detta är allt hwad Jacob wille bewisa, och detta drifwer Paulus lika allwarligt, t. ex. i Rom. 6:te Cap. m. fl. st. och säger uttryckligt, att "i Christo Jesu gällr intet, utan tron, som är werksam genom kärleken." (Gal. 5: 6,). Så säger nu Jacob här: "tron hafwer medwerkat i hans gerning."

3. Då Jacob säger, att Abrahams tro är "fullkommen wor den af gerningarna," will det icke säga, att tron i sig sjelf icke är fullkomlig, förr än den bewisar sig i gerningarna, utan Jacob har tagit trädet med hela dess utveckling på en gång i betraktande. Lika som ett träd först då bewisar sig wara ett godt träd, när det får befröddt med sina goda frukter, ehuru det redan förut på wägen war samma goda träd, när det blott hade denna art. att bära god frukt; så är och tron i sig sjelf fullkomlig, när den blott har den arten, att werka kärlek och goda gerningar, — fullkomlig redan före dessas framträdande. Och det säkra är, att de icke ingå uti rättfärdiggörelsen. Ap. Jacob har neml. icke lärt, att tron och gerningarna stola till sammans bidraga för samma mål, så att tron gör den ena hälften och gerningarna den andra hälften; utan han har wist, att de hafwa hwar sitt göromål; han säger neml., att "tron har medwerkat till gerningen" (v. 22), men säger icke, att gerningarna hafwa medwerkat till tron; — tron har således warit der före gerningen, anammat nåd och rättfärdiggörelse, och werkat kärlek och gerningar; desse sednare hafwa då icke warit grund för tron, hwilket är den stora hufvudsaken i frågan.

2. Om Paulus menar blott Ceremonial-lagen, då han säger t. ex.: "af tron, utan lagens gerningar."

Då Apostelen i Cap. 3: 20, uttryckligt förklarar, att "intet löst kan af lagens gerningar warda rättfärdigt"; och nedanföre, v: 28, säger, "att menniskan warder rättfärdig af tron, utan lagens gerningar"; så blir den frågan, huruvida han här menar all Guds lag, äfwen de Tio Budorden, öfvermåttan wigtig. Menar han blott Ceremonial-lagen, då äro wi olyckliga; då är det slut med all vår tröst af nådens lära. Wi wete ock huru trons fiender i alla tider sökt undkomma den bewisning, som ligger i dessa Apostelens ord; och då hafwa de wanligen welat råsta, att Apostelen här endast skulle mena den lagförfattning, som Gud gaf Israels folk, och i synnerhet Ceremonial-lagen, som med det Nya Förbundet fick sin ända. Låt oss då något närmare förstå denna fråga.

Den heliga lag, som Moses hade af Gud emottagit, bestod af tre delar: den Moraliska, den Ceremoniella och den Borgerliga. Denna sijnämnda, särskildt för Israels folk gifwen, war den användning af den moraliska lagen, som war lämpad på de särskilda omständigheter, i hvilka detta folk befann sig. Ceremonial-lagen åter utgjorde en skuggteckning af Kristus och Hans rike, och dessa skuggbilder skulle upphöra, så snart den afmålade verkligheten kommit *).

Men då de delar af Guds lag, hvilka berodde af dessa tillfälliga omständigheter, hade blott sin inskränkta tid, så utgjorde den moraliska lagen, som ligger i de Tio Budorden, en alldeles särskild och oföränderlig lag för alla folk och tider. Detta betydades redan i Gamla Förbundet dermed, att de Tio Budorden, som hade utgått af Guds mun och woro med Hans finger skrifna på stentaforna, blefwo förwarade inuti förbundets ark; då deremot de andra delarne af lagen lågo wid dess sida, såsom de der woro bestämda till att en gång alldeles borttagas. Men i Nya Testamentet har de Tio Budordens oföränderliga kraft, såsom rättesnöre för alla folk och tider, blifwit bekräftad genom Christi och Hans Apostlars uttryckliga ord,

*) Den Levitiska Ceremonial-lagen, hvilken förestref mångahanda iakttagelser, reningar, offer m. m., skulle derjemte framställa menniskans syndighet och den enda wägen till hennes rättfärdiggörelse. Under den Mosaiska församlingen måste Judarna nödwändigt iakttaga dess stadgar; genom dessas iakttagande erhöles de sin laaliga rätt till den wälsignelse, som war dem såsom ett folk lofwad, och hvilken icke inskränkte sig blott till de sannt troende Israeliter; derjemte woro dessa stadgar ett hjälpmedel för dem, som i anda och sanning dyrkade Gud, att i tron swinga sig upp till det hora offret af Guds Lam. I dessa båda hänseenden war Ceremonial-lagen genom Christi död upphäfwen; Evangelium intog nu dess ställe. — Låt oss anmärka: om en Israelit hade byggt sin förtröstan på den moraliska lagens trogna efterlefnad och uraktlat Ceremonial-lagens föreskrifter om offer och reningar, så hade han blifwit utesluten, ja, "utrotad af Israel"; äfwen så, om någon, som här namnet Christen, likwäl menar sig så fullkomligt kunna uppfylla Gerrans lag, att han icke behöfwer söka sin rening i Christi offer, så blifwer ock han förtappad, och det genom samma lag, genom hvilken han sökte sin rättfärdighet och salighet.

hvarmed de förklarar och instärpt desamma såsom Guds oföränderliga vilja. Se Christi bergspredikan och alla de Apostoliska brefsven.

Den moraliska lagen var således icke instränkt till den Mosaiska författningen. Den egde sin tillvaro före detta förbund och skulle äfwen öfwerlefwad detsamma. Den var ursprungligen strifwen i menniskans hjerta och allt ifrån världens begynnelse muntligt predikad och allvarligt instärpt. För öfwerträdelse af denna lag blef Cain förbannad från Herrans ansigte, menniskoslägtet genom syndafloken utrotadt och Sodom med flere städer genom eld från himmelen förstörda (1 Mos. 4: 10—16; 6: 5, 11; 18: 16—33.) Det var öfwerträdelser af denna för alla bindande lag, som Paulus i detta Bref förelästat både hedningar och Judar, d. ä. alla menniskor, då han bewisar, att de "alla äro under synd." Det är om denna lag, Paulus talar, när han säger om hedningarna: "de bewisa lagens verk wara strifne i deras hjertan." Det var också denna lag, som hade gjort honom själf till syndare; ty han berättar att det var just det budet: "du skall icke begära", således ett af de Tio Budorden, som hade upprört och uppenbarat synden hos honom (Rom. 7: 7—12). Äfwen i 13:de Capitlet nämner han uttryckligt några af de Tio Budorden. Och då wi betrakta alla de Christliga pligter, som Herren själf och Hans Apostlar instärpte, så märka wi, att de alla utgöra blott en utveckling af de Tio Buden. Allt detta visar tillräckligt, för den som vill se sanningen, hwad här menas med lag, då Apostelen säger, att wi genom lagen skole lära känna synden, men icke wara rättfärdige; — visar tillräckligt, att Apostelen hwarken kan syfta på Judarnas Ceremonial-lag, eller på någon annan, som endast haft afseende på en vis tid och på några särskilda omständigheter. Wi wilja dock göra detta ännu tydligare genom följande anmärkningar:

1. Att Apostelen här icke kan mena Ceremonial-lagens stadgar, då han säger att man af lagen känner synden, är i synnerhet derigenom klart, att de som sökte nedslå Judarnas själsrättfärdighet såsom Profheterne, Kristus, Johannes Döparen och Apostlarne, aldrig till det ändamålet anförde Ceremonial-lagen, emedan det twärtom war i denna lags iakttagelse Judarne hade sin tröst. Det war ingen omöjlighet för dem, att föra orar ut stället till offring. Genom lagen derom blef icke någons "mun tillstoppad." Wi se ofta hos Profeterna, huru de just angrevo Judarnas förlitande derpå, att de frambyro offer i templet, då de deremot icke wille aflägga sina synder och helga åt Gud sina hjertan (se t. ex. Es. 1: 11—17; Cap. 66: 2, 3; Jer. 6: 19, 20; Am. 5: 22, 23 m. fl.). På samma sätt sade också Kristus om Phariseerna, att de woro mycket noggranne i Ceremonial-lagens iakttagande, att göra sin stätt af dill, kummin, mynta etc., men låto bestå det som swårast war i lagen, domen, barmhertigheten och tron. Det war således icke Ceremonial-lagen, som "tillstoppade hwarje mun" och "gjorde all världen brottslig", då det twärtom war på denna lag, de grundade sin falska tröst.

2. Uti 3:dje Capitlet, från v. 22 till v. 28, ställer Apostelen emot hwarandra rättfärdiggörelsen af tron och rättfärdiggörelsen af

gerningar, på det all anledning till egen "berömmelse" (v. 27) skulle menniskan frångå; men nu wore min berömmelse icke mig frångå, om jag kunde wara rättfärdig genom någon lags fullgörande. Då det nu är Guds mening, att ingen människa skall hafwa äran och priset för sin frälsning (Gal. 3: 22; Ebr. 2: 9), utan den äran skall ensamt tillhöra "Honom, som dödad war och igenlöste oss Gudi med sitt blod"; så måste nödvändigt följa, att ingen lag kan göra oss rättfärdiga.

3. Exemplet af Abrahams rättfärdiggörelse, hwarmed 4:de Capitlet börjar, och hwilket exempel Apostelen anförer för att fullkomligt bewisa den stora sanning, han här framställt — detta exempel wedeläger på en gång den meningen, att han här skulle tala om den Mosesiska Ceremonial-lagen, då han talar om lagen och gerningarna; ty det är att märka, att Abraham lefde fyrahundra år före Moses födelse, och blef rättfärdig "genom tron och icke af gerningar." Den tiden fanns icke Ceremonial-lagen.

4. Ut i Cap. 3: 31, säger Apostelen, att genom hans lära om rättfärdiggörelsen genom tron och icke genom gerningar skulle "lagen icke göras om intet, utan fastmer upprättas." Derigenom wisar han, att han alls icke talar om Ceremonial-lagen eller om den Mosesiska författningen, hwilken ju verkliga skulle genom Evangelium upphäwas, då nu dess ändamål war uppnådt. Detta förklarar ju Apostelen på många ställen. Då han strifwer till de församlingar, der man ännu hängde wid Ceremonial-lagens stadgar, omskärelsen o. dyl., så förklarar han, att den lagens "swaga och wedertorftiga stadgar" nu woro onyttiga och upphäfna (Gal. 4: 9; Col. 2: 16, 17; Ebr. 9: 9; 10: 1.) Och då Apostelen i 2 Cor. 3: 7—14 talar om denna lags "återwändande," så brukar han trenne gånger samma ord om detta "återwändande", som han här brukar, då han säger, att lagen skulle icke blifwa om intet (återwända) genom tron, utan upprättas. Allt detta torde tillräckligen bewisa, att här icke talas om Ceremonial-lagen, då Apostelen lärar, att "intet lött kan af lagens gerningar wara rättfärdigt", och att "wi warde rättfärdige af tron, utan lagens gerningar." Och lofwadt ware då Herrans namn!

Förnöjsamhets-medel. Hwad är olycka?

I en af Nord-Amerikas sydligare stater uppkom i ett sällskap af fruntimmer samtal om detta lifwets mångahanda sorger och lidanden. Hwar och en hade sin särskilda berättelse om swårare sorger och olyckor att meddela; endast en äldre fru, med ett blekt och allwarligt ansigte, hade förblifwit en tyst åhörarinna. Hennes ansigte bar dock en så otwetydig prägel af lidande, att man wäl kunde wänta äfwen från henne en berättelse om något sådant. Andiligen sade hon med mild stämma: "Ingen af Eder wet hwad olycka är."

"Will Ni då wara så god, Fru Gray," sade en dam, som war nära besläkt med hennes lefnadsöden, "och berätta för dessa fruntimmer hwad Ni kallar olycka?"

"Om de så önska det," swarade hon, "will jag gerna göra det. Mina föräldrar hade sin rikliga utkomst och jag njöt i min ungdom af alla lifwets bekwämligheter. Jag kände sällan en önskan, som icke tillfredsställdes och war all-